

SVEIKATOS MOKYMO IR LIGŲ PREVENCIJOS CENTRO VYKDOMAS PROJEKTAS

„Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo plėtojimas Lietuvoje“

Nr. VP1-4.3-VRM-02-V-04-001

Veikla 1.3.3.

MOKYMO PROGRAMŲ PARENGIMO SUPRATIMUI APIE POVEIKIO VISUOMENĖS SVEIKATAI VERTINIMĄ PLĖTOTI ĮVAIRIUOSE SEKTORIUOSE IR BANDOMŲJŲ MOKYMŲ ORGANIZAVIMO

GALUTINĖ ATASKAITA

Ataskaitą parengė:
UAB „Eurointegracijos projektai“
Kauno technikos universitetas

Tvirtinu :

Direktorius
Edvinas Cybuličius

2015 – 02 – 09

IVADAS

Mokymo programų parengimo supratimui apie poveikio visuomenės sveikatai vertinimą plėtoti įvairiuose sektoriuose ir bandomųjų mokymų organizavimo galutinė projekto „Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo plėtojimas Lietuvoje“ ataskaita. Šioje ataskaitoje yra aprašytas suteiktų paslaugų rezultatas.

Ataskaita parengta vadovaujantis paslaugų teikimo sutartimi, pasirašyta tarp Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centro ir UAB „Eurointegracijos projektai“ 2014 m. rugpjūčio 12 d. Nr. SMLPC2014/18

Ataskaita parengta vadovaujantis mokymų rezultatais ir ekspertine patirtimi.

BENDRA NIFORMACIJA

Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centras kartu su UAB „Eurointegracijos projektai“ ir Kauno technologijos universitetu įgyvendino mokymo programų parengimo supratimui apie poveikio visuomenės sveikatai vertinimą plėtoti įvairiuose sektoriuose ir atliko bandomųjų mokymų organizavimo paslaugas. Paslaugos buvo vykdomos įgyvendinant 2007–2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 4 prioriteto „Administracinių gebėjimų stiprinimas ir viešojo administravimo efektyvumo didinimas“ priemonės VP1-4.3-VRM-02-V „Viešųjų politikų reformų skatinimas“ valstybės projektą „Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo plėtojimas Lietuvoje“ (Nr. VP1-4.3-VRM-02-V-04-001).

Valstybės projekto „Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo plėtojimas Lietuvoje“ tikslas – prisidėti prie sveikatos priežiūros reformos tęstinumo ir tobulinti bei plėtoti poveikio visuomenės sveikatai vertinimą.

Mokymo programų parengimo veikla skirta pasiekti valstybės projekto „Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo plėtojimas Lietuvoje“ uždavinį – poveikio sveikatai vertinimo svarbos didinimas dalyvaujančiuose ar susijusiuose su poveikio sveikatai vertinimu sektoriuose ir institucijose.

Paslaugų objektą sudaro:

- ✓ transporto, turizmo, žemės ūkio, energetikos, aplinkos apsaugos sektorių specialistų mokymo programų bei mokomosios medžiagos parengimas;
- ✓ specialistų bandomieji mokymai pagal parengtas programas ir mokomąją medžiagą.

MOKYMO PROGRAMOS PARENGIMAS IR TVIRTINIMAS

UAB „Eurointegracijos projektai“ kartu su Kauno technikos universitetu parengė mokymo programas, kurios atitinka Valstybės tarnautojų mokymo organizavimo tvarkos aprašo reikalavimus, patvirtintus Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2009 m. liepos 20 d. įsakymu Nr. 1V-386 (Žin., 2009, Nr. 88-3760), nustatytus įvadinio mokymo programoms.

Mokymo programos yra skirtos plėtoti transporto, turizmo, žemės ūkio, energetikos, aplinkos apsaugos sektorių specialistų supratimui apie jų srityje priimamų sprendimų galimas pasekmes visuomenės sveikatai bei apie poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodologiją ir procedūras.

Mokymo programos suformuotos transporto, turizmo, žemės ūkio, energetikos, aplinkos apsaugos sektorių specialistų gebėjimus vertinti transporto, turizmo, žemės ūkio, energetikos, aplinkos apsaugos sektorių politikų, strategijų ar programų poveikį visuomenės sveikatai pagrindus bei padėti plėtojant poveikio visuomenės sveikatai vertinimo taikymą atliekant planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo (pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimą Nr. 967 (Žin., 2004, Nr. 130-4650; 2011, Nr. 50-2431) ir sprendimų poveikio vertinimo procedūras (pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. spalio 16 d. nutarimą Nr. 1276 (Žin., 2012, Nr. 124-6234).

Mokymo programos atitinka Pasaulio sveikatos organizacijos ir Europos Komisijos dokumentuose skelbiamas poveikio visuomenės sveikatai vertinimo priemonių ir metodų rekomendacijas bei kitų šalių geros praktikos pavyzdžius.

Mokymo programų tikslai – gerinti mokymų dalyvių žinias ir supratimą apie:

- ✓ visuomenės sveikatos ir aplinkos sveikatos situaciją Europoje ir Lietuvoje;
- ✓ visuomenės sveikatą lemiančius determinantus ir rizikos veiksnius;
- ✓ transporto, turizmo, žemės ūkio, energetikos, aplinkos apsaugos sektoriuose priimamų sprendimų tiesiogines ir netiesiogines pasekmes gyventojų sveikatai;
- ✓ tarpsektorinio bendradarbiavimo tarp sveikatos sektoriaus ir transporto, turizmo, žemės ūkio, energetikos, aplinkos apsaugos sektorių teoriją ir praktiką;
- ✓ poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodologijos panaudojimo galimybes rengiant transporto, turizmo, žemės ūkio, energetikos, aplinkos apsaugos sektorių dokumentus.

Mokymus baigę transporto, turizmo, žemės ūkio, energetikos, aplinkos apsaugos sektorių sektoriaus specialistai įgijo šiuos gebėjimus:

- ✓ identifikavo transporto, turizmo, žemės ūkio, energetikos, aplinkos apsaugos sektoriuose priimamų sprendimų (tarptautiniu, nacionaliniu ir vietos lygmeniu) galimas tiesiogines ir netiesiogines pasekmes visuomenės sveikatai;
- ✓ kartu su kitų sektorių specialistais gebės diskutuoti visuomenės (aplinkos) sveikatos ir ją lemiančių veiksnių klausimais bei aktualiomis visuomenės (aplinkos) sveikatos temomis.

Mokymo programos skirtos plėtoti transporto, turizmo, žemės ūkio, energetikos, aplinkos apsaugos sektorių specialistų supratimui apie jų srityje priimamų sprendimų galimas pasekmes visuomenės sveikatai bei apie poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodologiją ir procedūras buvo suderintos su Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centru ir patvirtintos Valstybės tarnautojų mokymo organizavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. gruodžio 28 d. nutarimu Nr. 1575 (Žin., 2012, Nr. 155-8024), nustatyta tvarka.

BANDOMŪJŲ MOKYMŲ ORGANIZAVIMAS

Nuo 2014-12-15 iki 2015-01-27 dienos UAB „Eurointegracijos projektai“ kartu su Kauno technikos universitetu kiekvienai iš penkių mokymo programų išbandyti suorganizavo 16 valandų (2 dienu) bandomuosius mokymus.

Kiekvienai iš penkių mokymo programų išbandyti buvo formuojama po 1 grupę iš 15 atitinkamo sektoriaus (transporto sektoriaus, turizmo sektoriaus, žemės ūkio sektoriaus, energetikos sektoriaus, aplinkos apsaugos sektoriaus) nacionalinio ir regioninio lygmens institucijų atstovų. Mokymų tikslinė grupė – transporto, turizmo, žemės ūkio, energetikos, aplinkos apsaugos sektorių specialistai.

Mokymų vieta suderinta su Sveikatos ir ligų prevencijos centru. Kiekvienai grupei iki 6 dalyvių suteikta apgyvendinimo viešbutyje galimybė. Mokymo vietoje suteikta mokymams reikalinga techninė įranga bei priemonės, reikalingos kvalifikuotai suteikti mokymo paslaugą.

Mokymai vyko lietuvių kalba. Mokymų dalyviai aprūpinti kokybiškai išspausdinta dalomąja medžiaga. Mokymo medžiaga parengta ir pateikta vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. gruodžio 19 d. nutarimo Nr. 1443 „Dėl projektų administravimo ir finansavimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. 4-132; 2012, Nr. 56-2785), Lietuvos Respublikos finansų ministro 2007 m. gruodžio 12 d. įsakymo Nr. 1K-366 „Dėl Europos Sąjungos 2007–2013 metų struktūrinės paramos ženklų pavyzdžių patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. 134-5434; 2008, Nr. 53-1982), 2006 m. gruodžio 8 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 1828/2006, nustatančio Tarybos reglamento (EB) Nr. 1083/2006, nustatančio bendrąsias nuostatas dėl Europos regioninės plėtros fondo, Europos socialinio fondo ir Sanglaudos fondo, ir Europos Parlamento bei Tarybos reglamento (EB) Nr. 1080/2006 dėl Europos regioninės plėtros fondo, įgyvendinimo taisyklės“ reikalavimais, taip pat Europos Sąjungos 2007–2013 m. struktūrinės paramos grafinio stiliaus gairėse nustatytais ES paramos ženklo naudojimo reikalavimais.

Bandomųjų mokymų pabaigoje visi dalyviai užpildė mokymų vertinimo anketą ir atliko žinių įvertinimo testą, kuris buvo parengtas ir suderintas su Sveikatos ir ligų prevencijos centru. Baigus mokymus mokymų dalyviams buvo išduoti mokymų baigimo pažymėjimai.

MOKYMŲ TEMA, MOKYMŲ VIETA IR DALYVIŲ SKAIČIUS

Lentelėje pateikiama informacija, apie įvykdytus mokymus, bei dalyvių skaičių juose. Tikslas buvo surinkti grupę nemažiau kaip 15 dalyvių. Iš viso planuota apmokyti 75 dalyvius, faktiškai buvo apmokyta – 84 (t.y. 12 proc. daugiau negu planuota). Visose specialistų mokymų grupėse dėl didelio susidomėjimom ir poreikio numatytas dalyvių skaičius buvo viršytas, išskyrus Turizmo sektoriaus specialistų mokymus, kuriuose užsiregistravo ir mokymus baigė 10 dalyvių (t.y. 33,33 proc. mažiau negu planuota). Manytina, kad to priežastis galėjo būti tai, kad turizmo sektorių atstovaujančių institucijų yra gana mažai, ypač nacionaliniame lygmenyje (Valstybinis turizmo departamentas prie Ūkio ministerijos), o regiono lygmens institucijose (turizmo informacijos centrai, savivaldybių turizmo skyriai) dirbančiųjų turizmo sektoriaus specialistų motyvacija dalyvauti poveikio visuomenės sveikatai vertinimo mokymuose maža dėl žinių apie ryšius su sveikatos sektoriais stokos. Iš Valstybinio turizmo departamento prie Ūkio ministerijos atstovai į mokymus deleguoti nebuvo, galimai dėl vykstančių šioje institucijoje organizacinių pertvarų, žmogiškųjų išteklių stokos ir per mažos motyvacijos.

Mokymų trukmė 2 darbo dienos (po 8 val.) – viso 16 val.

Mokymų tema	Mokymų vieta	Mokymų data	Dalyvių skaičius
Aplinkos apsaugos sektoriaus specialistų mokymo programa supratimui apie poveikio visuomenės sveikatai vertinimą plėtoti	Viešbutis „Šarūnas“ Raitininkų g. 4, Vilnius	2014-12-15 2014-12-16	18
Energetikos sektoriaus specialistų mokymo programa supratimui apie poveikio visuomenės sveikatai vertinimą plėtoti	Viešbutis „Šarūnas“ Raitininkų g. 4, Vilnius	2015-01-05 2015-01-06	17
Transporto sektoriaus specialistų mokymo programa supratimui apie poveikio visuomenės sveikatai vertinimą plėtoti	Viešbutis „Šarūnas“ Raitininkų g. 4, Vilnius	2015-01-12 2015-01-13	18
Turizmo sektoriaus specialistų mokymo programa supratimui apie poveikio visuomenės sveikatai vertinimą plėtoti	Viešbutis „Šarūnas“ Raitininkų g. 4, Vilnius	2015-01-19 2015-01-20	10
Žemės ūkio sektoriaus specialistų mokymo programa supratimui apie poveikio visuomenės sveikatai vertinimą plėtoti	Viešbutis „Šarūnas“ Raitininkų g. 4, Vilnius	2015-01-26 2015-01-27	21

Poveiklė 1.3.3.5

APLINKOS APSAUGOS SEKTORIAUS SPECIALISTŲ MOKYMO PROGRAMA SUPRATIMUI APIE POVEIKIO VISUOMENĖS SVEIKATAI VERTINIMĄ PLĖTOTI

Galutinė ataskaita

Mokymo programų parengimo supratimui apie poveikio visuomenės sveikatai vertinimą plėtoti įvairiuose sektoriuose ir mokymų organizavimo paslaugų pirkimas vykdomas įgyvendinant 2007–2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 4 prioriteto „Administracinių gebėjimų stiprinimas ir viešojo administravimo efektyvumo didinimas“ priemonės VP1-4.3-VRM-02-V „Viešųjų politikų reformų skatinimas“ valstybės projektą „Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo plėtojimas Lietuvoje“ (Nr. VP1-4.3-VRM-02-V-04-001).

MOKYMŲ PROGRAMA

Rengėjai	UAB „Eurointegracijos projektai“
Programos pavadinimas	Aplinkos apsaugos sektoriaus specialistų mokymo programa supratimui apie poveikio visuomenės sveikatai vertinimą plėtoti
Mokymų programos trukmė val.	16 valandų (iš kurių 5 val. praktinio darbo, 1 valanda – žinių patikrinimui. Savarankiško darbo valandos į mokymų programos trukmę neįskaičiuojamos.
Tikslinė klausytojų grupė	Valstybės tarnautojai (aplinkos apsaugos sektoriaus specialistai)
Tikslas	Plėtoti aplinkos apsaugos sektoriaus specialistų supratimą apie jų srityje priimamų sprendimų, strategijų ar programų galimas pasekmes visuomenės sveikatai, apie poveikio visuomenės sveikatai vertinimo procedūras, taikomus vertinimo metodus; formuoti šio sektoriaus specialistų gebėjimus identifikuoti priimamų sprendimų (tarptautiniu, nacionaliniu ir vietos lygmeniu) galimas tiesiogines ir netiesiogines pasekmes visuomenės sveikatai, kartu su kitų sektorių specialistais diskutuoti visuomenės (aplinkos) sveikatos temomis.
Uždaviniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gerinti mokymų dalyvių žinias ir supratimą apie: <ol style="list-style-type: none"> 1.1 visuomenės sveikatos ir aplinkos sveikatos situaciją Europoje ir Lietuvoje; 1.2 visuomenės sveikatą lemiančius rizikos veiksnius; 1.3 aplinkosaugos sektoriuje priimamų sprendimų tiesiogines ir netiesiogines pasekmes gyventojų sveikatai; 1.4 tarpsektorinio bendradarbiavimo tarp sveikatos sektoriaus ir aplinkosaugos sektoriaus teoriją ir praktiką; 1.5 poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodologijos panaudojimo galimybes rengiant aplinkosaugos sektoriaus dokumentus. 2. Mokymus baigę aplinkosaugos sektoriaus specialistai turi įgyti šiuos gebėjimus: <ol style="list-style-type: none"> 2.1 identifikuoti aplinkosaugos sektoriuje priimamų sprendimų (tarptautiniu, nacionaliniu ir vietos lygmeniu) galimas tiesiogines ir netiesiogines pasekmes visuomenės sveikatai; 2.2 kartu su kitų sektorių specialistais diskutuoti visuomenės (aplinkos) sveikatos ir ją lemiančių veiksnių klausimais bei aktualiomis visuomenės (aplinkos) sveikatos temomis (tokiomis kaip pavyzdžiui, sveikatos netolygumai).
Mokymo programos modulių sąrašas ir jų trukmė	<ul style="list-style-type: none"> • Visuomenės sveikatos samprata, teisinis reglamentavimas. Visuomenės ir aplinkos sveikatos situacija Europoje ir Lietuvoje. Tarpsektorinio bendradarbiavimo tarp sveikatos sektoriaus ir aplinkosaugos sektoriaus teorija ir praktika – 3 val. • Visuomenės sveikatą įtakojantys veiksniai aplinkosaugos sektoriuje ir jų poveikis sveikatai. Aplinkosaugos sektoriuje priimamų sprendimų tiesioginės ir netiesioginės pasekmės visuomenės sveikatai – 2 val.

	<ul style="list-style-type: none"> • Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo sąvoka, tikslas, uždaviniai, tipai, principai, sąsajos su planavimo ir projektavimo etapais. Planuojamos ūkinės veiklos poveikio visuomenės sveikatai vertinimo praktika Lietuvoje ir kitose Europos Sąjungos šalyse – 3 val. • Aplinkos apsaugos sektoriuje priimamų sprendimų poveikio visuomenės sveikatai vertinimas. Aplinkos apsaugos sektoriaus planų ir programų PVSV. Aplinkos apsaugos sektoriaus spendimų, planų ir programų PVSV praktika Europos Sąjungos šalyse bei kitose užsienio šalyse ir Lietuvoje. Nacionalinių aplinkos apsaugos sektoriaus strateginių dokumentų Lietuvoje apžvalga – 3 val. • Poveikio visuomenės sveikatai prognostinis vertinimas: analizė, metodai. Poveikio aplinkai vertinimo duomenų panaudojimas vertinant poveikį visuomenės sveikatai. Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodologijos panaudojimo galimybės rengiant aplinkosaugos sektoriaus dokumentus – 4 val. • Žinių patikrinimas – 1 val.
Mokymų metodai	<p>Teorinis mokymas: interaktyvios paskaitos, seminarai. Praktiniai užsiėmimai: praktinių užduočių sprendimai, darbas grupėmis ir rezultatų pristatymas, duomenų paieška dirbat internetinėje erdvėje, kt.</p>
Recenzentai	<p>Mokslininkas: Dr. Romualdas Gurevičius –Lietuvos onkologas-epidemiologas, biomedicinos mokslų daktaras. Nacionalinės sveikatos tarybos narys, Higienos instituto Sveikatos informacijos centro vadovas. Praktikas: Marius Urbonas, I. e. p. Sveikatos rizikos veiksnių vertinimo skyriaus vedėjas, Nacionalinė visuomenės sveikatos priežiūros laboratorija</p>
Dėstytojai	<p>dr. Asta Garmienė – nuo 2008 m. einanti Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro direktorės pareigas, Lietuvos sveikatos mokslų universitete yra įgijusi visuomenės sveikatos bakalauro, visuomenės sveikatos magistro ir Biomedicinos mokslų daktaro (Biomedicinos mokslai, Visuomenės sveikata – 10B) kvalifikacinius laipsnius, 2002-2013 m. dirbusi mokslinį darbą. Turi apie 10 metų vadovavimo patirtį visuomenės sveikatos priežiūros srityje, kaip ekspertas aktyviai dalyvauja įvairiuose visuomenės sveikatos projektuose.</p> <p>dr. Rita Raškevičienė – nuo 1992 m. dirba Lietuvos sveikatos mokslų universitete Aplinkos ir darbo medicinos katedros dėstytoja, lektore, turi darbo medicinos gydytojo ir Biomedicinos mokslų daktaro (Biomedicinos mokslai, Visuomenės sveikata – 10B) kvalifikacinius laipsnius, nuo 1995 m. dirba mokslinį darbą. Nuo 2001 m. vadovauja visuomenės sveikatos magistrų baigiamiesiems darbams, skaito paskaitas gydytojų, profesinės sveikatos specialistų tobulinimo kursuose.</p> <p>Dr. Eglė Gaulė - Kauno technologijos universiteto Viešosios politikos ir</p>

	<p>administravimo instituto docentė, Kauno technologijos universitete yra įgijusi Socialinių mokslų srities, vadybos ir administravimo krypties daktaro (Socialiniai mokslai, Vadyba ir administravimas - 03S) kvalifikacinį laipsnį. 2003-2014 m. dirba pedagoginį Viešojo administravimo ir Viešosios politikos bakalauro ir magistratūros studijų bei valstybės tarnautojų įvadinio ir kvalifikacijos kėlimo programose bei aktyviai dalyvauja moksliniuose viešojo valdymo srities projektuose.</p> <p>Dr. Irina Kliopova – KTU aplinkos inžinerijos instituto docentė, technologinių mokslų daktarė (kryptis: aplinkos inžinerija ir kraštotvarka). 6 modulių koordinuojanti dėstytoja tarptautinėje magistratūros programoje „Aplinkosaugos vadyba ir švaresnė gamyba“, įsk. Švaresnė gamyba (T270M014), Poveikio aplinkai vertinimas (T270M023). Nuo 1997 metų atlikta virš 200 ekspertizių įvairiose aplinkos apsaugos srityse. Patirtis, praktiškai dalyvaujant poveikio aplinkai vertinimo (PAV) procesuose Lietuvoje – nuo 2004 metų (virš 20 objektų); patirtis, praktiškai dalyvaujant PAV procesuose kitose ES šalyse – nuo 2007 metų (2 objektai); patirtis, praktiškai dalyvaujant poveikio visuomenės sveikatai vertinimo (PVSV) procesuose – nuo 2007 m. (7 objektai).</p>
<p>Metodinė medžiaga</p>	<p>Mokymo programos metodinė medžiaga (dalyviams); praktinių užduočių medžiaga; dalomoji medžiaga mokymo dalyviams; mokymų vykdytojų metodinė medžiaga; žinių įvertinimo testas; mokymų įvertinimo forma.</p>

1 Lentelė. Aplinkosaugos sektoriaus mokymų dalyvių žinių įvertinimas

Nr.	Vardas, pavardė	Įvertinimas (procentais)
1.	Jurga Pakrosnienė	77,1
2.	Agnė Jasinavičiūtė	89,6
3.	Remigijus Uzdras	81,3
4.	Milda Račiūnienė	83,3
5.	Dalia Triūkienė	83,3
6.	Bangutė Laurutėnaitė	81,3
7.	Loreta Jovaišienė	83,3

8.	Tatjana Dunkauskienė	83,3
9.	Milda Račienė	87,5
10.	Neringa Kedavičiūtė	83,3
11.	Ieva Nariūnaitė	75
12.	Aleksandras Beliavičius	66,7
13.	Žilvinas Lefikas	81,3
14.	Agnė Kazlauskienė	75
15.	Ona Motiejūnaitė	77,1
16.	Dalė Amšiejienė	79,2
17.	Virginija Juodkienė	70,8
18.	Lena Stočkienė	79,2

2 Lentelė. Aplinkosaugos sektoriaus mokymų kokybės įvertinimas

Mokymų vertinimas	Balų vidurkis
Bendras programos vertinimas	8,78
Pateiktos teorinės informacijos vertinimas	8,83
Praktinės mokymų dalies vertinimas	8,61
Mokymų trukmė	7,22
Mokymų laiko planavimas	8,06
Komunikacija prieš mokymus	7,28

Aplinkosaugos sektoriaus mokymų metu buvo pasiekti ir įgyvendinti mokymo programų tikslai ir uždaviniai. Aplinkosaugos sektoriaus specialistai dalyvavę mokymuose pagerino savo žinias bei supratimą apie:

- ✓ visuomenės sveikatos ir aplinkos sveikatos situaciją Europoje ir Lietuvoje;
- ✓ visuomenės sveikatą lemiančius rizikos veiksnius;
- ✓ aplinkosaugos sektoriuje priimamų sprendimų tiesiogines ir netiesiogines pasekmes gyventojų sveikatai;
- ✓ tarpsektorinio bendradarbiavimo tarp sveikatos sektoriaus ir aplinkosaugos sektoriaus

- teoriją ir praktiką;
- ✓ poveikio visuomenės sveikatai vertinimo sampratą, tikslus, uždavinius, etapus ir teisinį reglamentavimą;
 - ✓ poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodologijos panaudojimo galimybes rengiant aplinkosaugos sektoriaus dokumentus.

Mokymų metu buvo ugdomi aplinkosaugos sektoriaus specialistų gebėjimai, leidžiantys identifikuoti aplinkosaugos sektoriuje priimamų sprendimų (tarptautiniu, nacionaliniu ir vietos lygmeniu) galimas tiesiogines ir netiesiogines pasekmes visuomenės sveikatai, gebėjimai kartu su kitų sektorių specialistais diskutuoti visuomenės (aplinkos) sveikatos ir ją lemiančių veiksnių klausimais ir aktualiomis visuomenės (aplinkos) sveikatos temomis (tokiomis pavyzdžiui kaip, sveikatos netolygumai).

Aplinkosaugos specialistų mokomosios medžiagos pakeitimai:

Praktinės užduotys:

2 modulio užduotys papildytos hipotetinėmis situacijomis;

5 modulyje užduotys sutrumpintos atsižvelgiant į bandomųjų mokymų rezultatų įvertinimą ir laiko stoką: atliekant hipotetinių situacijų - ūkinių veiklų, sveikatai darantiems įtaką veiksnių analizę, vertinant galimą poveikį visuomenės grupėms bei atliekant poveikių ypatybių įvertinimą palikta analizuoti tik vieną – reikšmingą sveikatai darantį įtaką veiksni. Gautieji rezultatai mokymų dalyviais pristatomi žodžiu (atsisakyta Power Point pristatymo).

Mokymų vykdytojų metodinė medžiaga:

Pakeista informacija, aprašant praktinį darbą 5 modulyje.

Pristatymai:

Suvienodintas visų modulių stiklius;

1 modulyje:

- atnaujinta statistinė informacija;

2 modulyje:

- pateikta papildoma informacija apie tam tikrų veiksnių poveikį visuomenės sveikatai (ypatingai fizinių veiksnių).

3 modulyje:

- pataisyta skaidrė, kurioje pateiktas PVSV apibrėžimas;
- papildyta skaidrė dėl PVSV sąsajos su planavimo ir projektavimo etapais;
- ištrintos kai kurios skaidrės dėl SPAV, kadangi informacija pateikta 4 modulyje;

4 modulyje:

- skaidrėse mažintas teksto kiekis bei padidintos raidės;
- skaidrėse padidinti paveikslai

5 modulyje:

- pakeitimų nėra.

Mokymų kokybės vertinimo klausimynas:

- 3 modulyje nėra praktinių užduočių, todėl jų nereikia vertinti.

Mokymo programos metodinė medžiaga:

Gramatinių ir stiliaus klaidų pataisymai visose mokomosios medžiagos dalyse;
Stiliaus suvienodinimas.

Žinių įvertinimo testas:

Pataisymų ir pakeitimų neatlikta.

Poveiklė 1.3.3.4

ENERGETIKOS SEKTORIAUS SPECIALISTŲ MOKYMO PROGRAMA SUPRATIMUI APIE POVEIKIO VISUOMENĖS SVEIKATAI VERTINIMĄ PLĖTOTTI

Galutinė ataskaita

Mokymo programų parengimo supratimui apie poveikio visuomenės sveikatai vertinimą plėtoti įvairiuose sektoriuose ir mokymų organizavimo paslaugų pirkimas vykdomas įgyvendinant 2007–2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 4 prioriteto „Administracinių gebėjimų stiprinimas ir viešojo administravimo efektyvumo didinimas“ priemonės VP1-4.3-VRM-02-V „Viešųjų politikų reformų skatinimas“ valstybės projektą „Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo plėtojimas Lietuvoje“ (Nr. VP1-4.3-VRM-02-V-04-001).

MOKYMŲ PROGRAMA

Rengėjai	UAB „Eurointegracijos projektai“
Programos pavadinimas	Energetikos sektoriaus specialistų mokymo programa supratimui apie poveikio visuomenės sveikatai vertinimą plėtoti
Mokymų programos trukmė val.	16 valandų (iš kurių 5 val. praktinio darbo, 1 val. – žinių patikrinimui. Savarankiško darbo valandos į mokymų programos trukmę neįskaičiuojamos.
Tikslinė klausytojų grupė	Valstybės tarnautojai (energetikos sektoriaus specialistai)
Tikslas	Plėtoti energetikos sektoriaus specialistų supratimą apie jų srityje priimamų sprendimų galimas pasekmes visuomenės sveikatai bei apie poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodologiją ir procedūras; formuoti energetikos sektoriaus specialistų gebėjimus vertinti sektoriuje priimamų strateginių sprendimų poveikį visuomenės sveikatai pagrindus bei padėti plėtojant poveikio visuomenės sveikatai vertinimo taikymą atliekant planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ir sprendimų poveikio vertinimo procedūras.
Uždaviniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gerinti mokymų dalyvių žinias ir supratimą apie: <ol style="list-style-type: none"> 1.1. visuomenės sveikatos ir aplinkos sveikatos situaciją Europoje ir Lietuvoje; 1.2. visuomenės sveikatą lemiančius rizikos veiksnius; 1.3. energetikos sektoriuje priimamų sprendimų tiesiogines ir netiesiogines pasekmes gyventojų sveikatai; 1.4. tarpsektorinio bendradarbiavimo tarp sveikatos sektoriaus ir energetikos sektoriaus teoriją ir praktiką; 1.5. poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodologijos panaudojimo galimybes rengiant energetikos sektoriaus dokumentus. 2. Mokymus baigę energetikos sektoriaus specialistai turi įgyti šiuos gebėjimus: <ol style="list-style-type: none"> 2.1. identifikuoti energetikos sektoriuje priimamų sprendimų (tarptautiniu, nacionaliniu ir vietos lygmeniu) galimas tiesiogines ir netiesiogines pasekmes visuomenės sveikatai; 2.2. kartu su kitų sektorių specialistais diskutuoti visuomenės (aplinkos) sveikatos ir ją lemiančių veiksnių klausimais bei aktualiomis visuomenės (aplinkos) sveikatos temomis (tokiomis kaip pavyzdžiui, sveikatos netolygumai).
Mokymo programos modulių sąrašas ir jų trukmė	<ul style="list-style-type: none"> • Visuomenės sveikatos samprata, teisinis reglamentavimas. Visuomenės ir aplinkos sveikatos situacija Europoje ir Lietuvoje. Tarpsektorinio bendradarbiavimo tarp sveikatos sektoriaus ir energetikos sektoriaus teorija ir praktika – 3 val.

	<ul style="list-style-type: none"> • Visuomenės sveikatą lemiantys veiksniai energetikos sektoriuje. Energetikos sektoriuje priimamų sprendimų tiesioginės ir netiesioginės pasekmės visuomenės sveikatai – 3 val. • Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo sąvoka, tikslas, uždaviniai, tipai, principai, sąsajos su planavimo ir projektavimo etapais. Poveikio visuomenės sveikatai vertinimas energetikos objektuose - 2 val. • Energetikos sektoriuje priimamų sprendimų poveikio visuomenės sveikatai vertinimas. Energetikos sektoriaus planų ir programų PVSV. Energetikos sektoriaus planų ir programų PVSV praktika Europos Sąjungos šalyse bei kitose užsienio šalyse ir Lietuvoje. Nacionalinių energetikos sektoriaus strateginių dokumentų Lietuvoje apžvalga – 3 val. • Energetikos sektoriaus objektų veiklos poveikio visuomenės sveikatai prognostinis vertinimas: analizė, taikomi metodai. Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodologijos panaudojimo galimybės rengiant energetikos sektoriaus dokumentus – 4 val. • Žinių patikrinimas – 1 val.
Mokymų metodai	<p>Teorinis mokymas: interaktyvios paskaitos, seminarai; Praktiniai užsiėmimai: praktinių užduočių sprendimai, darbas grupėmis ir rezultatų pristatymas, duomenų paieška dirbat internetinėje erdvėje, kt.</p>
Recenzentai	<p>Mokslininkas: Dr. Romualdas Gurevičius – Lietuvos onkologas-epidemiologas, biomedicinos mokslų daktaras. Nacionalinės sveikatos tarybos narys, Higienos instituto Sveikatos informacijos centro vadovas. Praktikas: Marius Urbonas, I. e. p. Sveikatos rizikos veiksnių vertinimo skyriaus vedėjas, Nacionalinė visuomenės sveikatos priežiūros laboratorija</p>
Dėstytojai	<p>dr. Asta Garmienė – nuo 2008 m. einanti Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro direktorės pareigas, Lietuvos sveikatos mokslų universitete yra įgijusi visuomenės sveikatos bakalauro, visuomenės sveikatos magistro ir Biomedicinos mokslų daktaro (Biomedicinos mokslai, Visuomenės sveikata – 10B) kvalifikacinius laipsnius, 2002-2013 m. dirbusi mokslinį darbą. Turi apie 10 metų vadovavimo patirtį visuomenės sveikatos priežiūros srityje, kaip ekspertas aktyviai dalyvauja įvairiuose visuomenės sveikatos projektuose.</p> <p>dr. Rita Raškevičienė – nuo 1992 m. dirba Lietuvos sveikatos mokslų universitete Aplinkos ir darbo medicinos katedros dėstytoja, lektore, turi darbo medicinos gydytojo ir Biomedicinos mokslų daktaro (Biomedicinos mokslai, Visuomenės sveikata – 10B) kvalifikacinius</p>

	<p>laipsnius, nuo 1995 m. dirba mokslinį darbą. Nuo 2001 m. vadovauja visuomenės sveikatos magistrų baigiamiesiems darbams, skaito paskaitas gydytojų, profesinės sveikatos specialistų tobulinimo kursuose.</p> <p>Dr. Eglė Gaulė - Kauno technologijos universiteto Viešosios politikos ir administravimo instituto docentė, Kauno technologijos universitete yra įgijusi Socialinių mokslų srities, vadybos ir administravimo krypties daktaro (Socialiniai mokslai, Vadyba ir administravimas - 03S) kvalifikacinį laipsnį. 2003-2014 m. dirba pedagoginį Viešojo administravimo ir Viešosios politikos bakalauro ir magistratūros studijų bei valstybės tarnautojų įvadinio ir kvalifikacijos kėlimo programose bei aktyviai dalyvauja moksliniuose viešojo valdymo srities projektuose.</p> <p>Dr. Irina Kliopova – KTU aplinkos inžinerijos instituto docentė, technologinių mokslų daktarė (kryptis: aplinkos inžinerija ir kraštovarkla). 6 modulių koordinuojanti dėstytoja tarptautinėje magistratūros programoje „Aplinkosaugos vadyba ir švaresnė gamyba“, įsk. Švaresnė gamyba (T270M014), Poveikio aplinkai vertinimas (T270M023). Nuo 1997 metų atlikta virš 200 ekspertizių įvairiose aplinkos apsaugos srityse. Patirtis, praktiškai dalyvaujant poveikio aplinkai vertinimo (PAV) procesuose Lietuvoje – nuo 2004 metų (virš 20 objektų); patirtis, praktiškai dalyvaujant PAV procesuose kitose ES šalyse – nuo 2007 metų (2 objektai); patirtis, praktiškai dalyvaujant poveikio visuomenės sveikatai vertinimo (PVSV) procesuose – nuo 2007 m. (7 objektai).</p>
Metodinė medžiaga	Mokymo programos metodinė medžiaga (dalyviams); praktinių užduočių medžiaga; dalomoji medžiaga mokymo dalyviams; mokymų vykdytojų metodinė medžiaga; žinių įvertinimo testas; mokymų įvertinimo forma.

1 Lentelė. Energetikos sektoriaus mokymų dalyvių žinių įvertinimas

Nr.	Vardas, pavardė	Įvertinimas (procentais)
1.	Evelina Domeikaitė – Dovydaitienė	64,6
2.	Jolanta Ignotienė	85,4
3.	Gražina Sutkuvienė	64,6

4.	Romualdas Morkevičius	62,5
5.	Saulius Meškauskas	87,5
6.	Andrius Kavaliauskas	87,5
7.	Dainius Sodaitis	87,5
8.	Agnė Kazlauskienė	85,4
9.	Kristina Steponavičienė	81,3
10.	Gabriela Kuštan	85,4
11.	Kęstutis Anglickas	85,4
12.	Eduardas Bivainis	81,3
13.	Edmundas Žalys	81,3
14.	Inga Rimgailienė	85,4
15.	Aida Čipkuvienė	83,3
16.	Laima Simanauskienė	89,6
17.	Inga Konstantinavičiūtė	62,5

2

Energetikos sektoriaus mokymų kokybės įvertinimas

Lentelė.

Mokymų vertinimas	Balų vidurkis
Bendras programos vertinimas	9,14
Pateiktos teorinės informacijos vertinimas	9,36
Praktinės mokymų dalies vertinimas	9,29
Mokymų trukmė	9,14
Mokymų laiko planavimas	9,36
Komunikacija prieš mokymus	9,00

Energetikos sektoriaus mokymų metu buvo pasiekti ir įgyvendinti mokymo programų tikslai ir uždaviniai. Energetikos sektoriaus specialistai dalyvavę mokymuose pagerino savo žinias bei supratimą apie:

- 2.3. visuomenės sveikatos ir aplinkos sveikatos situaciją Europoje ir Lietuvoje;
- 2.4. visuomenės sveikatą lemiančius rizikos veiksnius;
- 2.5. energetikos sektoriuje priimamų sprendimų tiesiogines ir netiesiogines pasekmes gyventojų sveikatai;
- 2.6. tarpsektorinio bendradarbiavimo tarp sveikatos sektoriaus ir energetikos sektoriaus teoriją ir praktiką;
- 2.7. poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodologijos panaudojimo galimybes rengiant energetikos sektoriaus dokumentus.

Mokymu metu buvo ugdomi energetikos sektoriaus specialistų gebėjimai leidžiantys identifikuoti energetikos sektoriuje priimamų sprendimų (tarptautiniu, nacionaliniu ir vietos lygmeniu) galimas tiesiogines ir netiesiogines pasekmes visuomenės sveikatai, gebėjimai kartu su kitų sektorių specialistais diskutuoti visuomenės (aplinkos) sveikatos ir ją lemiančių veiksnių klausimais bei aktualiomis visuomenės (aplinkos) sveikatos temomis.

Energetikos specialistų mokomosios medžiagos pakeitimai:

Praktinės užduotys:

Perdaryti **1 modulio** uždaviniai;

2 modulyje atsižvelgiant į laiko stoką mokymų dalyvių darbo grupių gautieji rezultatai kitos grupėms pristatomi žodžiu (dėl laiko stokos atsisakyta Power Point pristatymo).

5 modulyje užduotys sutrumpintos atsižvelgiant į laiko stoką: atliekant hipotetinių situacijų - ūkinių veiklų, sveikatai darantiems įtaką veiksnių analizę, vertinant galimą poveikį visuomenės grupėms bei atliekant poveikių ypatybių įvertinimą palikta analizuoti tik vieną – reikšmingą sveikatai darantį įtaką veiksnį. Gautieji rezultatai kaip ir 2 modulyje pristatomi žodžiu.

Mokymų vykdytoju metodinė medžiaga:

Pakeista informacija dėl darbo grupėmis rezultatų pateikimo 2 ir 5 modulyje.

Pristatymai:

suvienodintas visų modulių stiklius;

1 modulyje:

- atnaujinta statistinė informacija;
- ištrinta viena skaidrė, kuri kartojasi prezentacijos pradžioje ir viduje;

2 modulyje pakeitimų nėra;

3 modulyje:

- pataisyta skaidrė, kurioje pateiktas PVSV apibrėžimas;
- papildyta skaidrė dėl PVSV sąsajos su planavimo ir projektavimo etapais;
- ištrintos kai kurios skaidrės dėl SPAV, kadangi informacija pateikiama 4 modulyje;

4 modulyje:

- skaidrėse mažintas teksto kiekis bei padidintos raidės;
- skaidrėse padidinti paveikslai

5 modulyje:

- ištrintos skaidrės, kurios jau buvo rodomos 3 modulyje.

Mokymų kokybės vertinimo klausimynas:

- 3 modulyje nėra praktinių užduočių, todėl jų nereikia vertinti.

Mokymo programos metodinė medžiaga:

Gramatinių ir stiliaus klaidų pataisymai visose mokomosios medžiagos dalyse;
3 modulio patekimo aprašyme papildyta informacija dėl PVSV sąsajos su planavimo ir projektavimo etapais.
Stiliaus suvienodinimas.

Žinių įvertinimo testas:

Pataisymų ir pakeitimų neatlikta.

Poveiklė 1.3.3.2

TURIZMO SEKTORIAUS SPECIALISTŲ MOKYMO PROGRAMA SUPRATIMUI APIE POVEIKIO VISUOMENĖS SVEIKATAI VERTINIMĄ PLĖTOTI

Galutinė ataskaita

Mokymo programų parengimo supratimui apie poveikio visuomenės sveikatai vertinimą plėtoti įvairiuose sektoriuose ir mokymų organizavimo paslaugų pirkimas vykdomas įgyvendinant 2007–2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 4 prioriteto „Administracinių gebėjimų stiprinimas ir viešojo administravimo efektyvumo didinimas“ priemonės VP1-4.3-VRM-02-V „Viešųjų politikų reformų skatinimas“ valstybės projektą „Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo plėtojimas Lietuvoje“ (Nr. VP1-4.3-VRM-02-V-04-001).

MOKYMO PROGRAMA

Rengėjai	UAB „Eurointegracijos projektai“
Programos pavadinimas	Turizmo sektoriaus specialistų mokymo programa supratimui apie poveikio visuomenės sveikatai vertinimą plėtoti
Mokymo programos trukmė	16 valandų (iš kurių 6. val. praktinio darbo, 1 val. – žinių patikrinimui. Savarankiško darbo valandos į mokymų programos trukmę neįskaičiuojamos.
Tikslinė klausytojų grupė	Valstybės tarnautojai, turizmo sektoriaus specialistai
Tikslas	Plėtoti turizmo sektoriaus specialistų supratimą apie jų srityje priimamų sprendimų galimas pasekmes visuomenės sveikatai bei apie poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodologiją ir procedūras; formuoti turizmo sektoriaus specialistų gebėjimus vertinti turizmo sektoriaus politikų, strategijų ar programų poveikį visuomenės sveikatai pagrindus bei padėti plėtojant poveikio visuomenės sveikatai vertinimo taikymą atliekant planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ir sprendimų poveikio vertinimo procedūras
Uždaviniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gerinti turizmo sektoriaus specialistų žinias ir supratimą apie: <ol style="list-style-type: none"> 1.1 visuomenės sveikatos ir aplinkos sveikatos situaciją Europoje ir Lietuvoje; 1.2 visuomenės sveikatą lemiančius determinantus ir rizikos veiksnius; 1.3 turizmo sektoriuje priimamų sprendimų tiesiogines ir netiesiogines pasekmes gyventojų sveikatai; 1.4 tarpsektorinį bendradarbiavimą tarp sveikatos ir turizmo sektoriaus specialistų; 1.5 poveikio visuomenės sveikatai vertinimo sampratą, tikslus, uždavinius, etapus ir teisinį reglamentavimą; 1.6 poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodologijos panaudojimo galimybes rengiant turizmo sektoriaus dokumentus. 2. Supažindinti turizmo sektoriaus specialistus su Pasaulio sveikatos organizacijos ir Europos Komisijos dokumentuose skelbiamomis poveikio visuomenės sveikatai vertinimo priemonių ir metodų rekomendacijomis bei kitų šalių geros praktikos pavyzdžiais. 3. Ugdyti turizmo sektoriaus specialistų gebėjimus: <ol style="list-style-type: none"> 3.1 identifikuoti turizmo sektoriuje priimamų sprendimų (tarptautiniu, nacionaliniu ir vietos lygmeniu) galimas tiesiogines ir netiesiogines pasekmes visuomenės sveikatai; 3.2 kartu su kitų sektorių specialistais diskutuoti visuomenės (aplinkos) sveikatos ir ją lemiančių veiksnių klausimais bei aktualiomis visuomenės (aplinkos) sveikatos temomis (tokiomis kaip pavyzdžiui, sveikatos netolygumai).
Mokymo modulių sąrašas	<ul style="list-style-type: none"> • Visuomenės sveikatos samprata. Visuomenės ir aplinkos sveikatos situacija Europoje ir Lietuvoje. Tarpsektorinio bendradarbiavimo tarp

<p>ir jų trukmė</p>	<p>sveikatos sektoriaus ir turizmo sektoriaus teorija ir praktika – 3 val.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Visuomenės sveikatą lemiantys determinantai ir rizikos veiksniai turizmo sektoriuje – 2 val. • Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo sąvoka, pagrindiniai principai, etapai, rūšys, tipai. Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo taikymo praktika Lietuvoje ir Europos Sąjungos bei kitose užsienio šalyse – 3 val. • Poveikio visuomenės sveikatai vertinimas atliekant turizmo sektoriuje priimamų sprendimų vertinimą. Turizmo sektoriaus planų ir programų PVSV. Turizmo sektoriaus spendimų, planų ir programų PVSV praktika Lietuvoje, Europos Sąjungoje bei užsienio šalyse. Nacionalinių turizmo sektoriaus strateginių dokumentų Lietuvoje apžvalga - 3 val. • Turizmo sektoriuje priimamų sprendimų tiesioginės ir netiesioginės pasekmės visuomenės sveikatai ir jų vertinimas atliekant sprendimų poveikio vertinimo procedūras – 2 val. • PVSV sąsajos su poveikio aplinkai vertinimu, planų ir programų strateginių pasekmių aplinkai vertinimu. Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodologijos panaudojimo galimybes rengiant turizmo sektoriaus dokumentus, programas, strategijas – 3 val. • Žinių patikrinimas. – 1 val.
<p>Mokymo metodai</p>	<p>Teorinis mokymas (paskaitos, seminarai) ir savarankiškas mokymasis, praktinių užduočių sprendimai ir pristatymas.</p>
<p>Dėstytojas (- a)</p>	<p>dr. Asta Garmienė – nuo 2008 m. einanti Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro direktorės pareigas, Lietuvos sveikatos mokslų universitete yra įgijusi visuomenės sveikatos bakalauro, visuomenės sveikatos magistro ir Biomedicinos mokslų daktaro (Biomedicinos mokslai, Visuomenės sveikata – 10B) kvalifikacinius laipsnius, 2002-2013 m. dirbusi mokslinį darbą. Turi apie 10 metų vadovavimo patirtį visuomenės sveikatos priežiūros srityje, kaip ekspertas aktyviai dalyvauja įvairiuose visuomenės sveikatos projektuose.</p> <p>dr. Eglė Gaulė – KTU Viešosios politikos ir administravimo instituto docentė, Kauno technologijos universitete yra įgijusi Socialinių mokslų srities, vadybos ir administravimo krypties daktaro kvalifikacinį laipsnį. 2003-2014 m. dirba pedagoginį ir mokslinį darbą: rengia dėstomus modulius ir dėsto viešojo administravimo ir viešosios politikos bakalauro ir magistratūros studijų, valstybės tarnautojų kvalifikacijos kėlimo programose bei aktyviai dalyvauja moksliniuose projektuose.</p> <p>dr. Rita Raškevičienė – nuo 1992 m. dirba Lietuvos sveikatos mokslų universitete Aplinkos ir darbo medicinos katedros dėstytoja, lektore, turi darbo medicinos gydytojo ir Biomedicinos mokslų daktaro (Biomedicinos mokslai, Visuomenės sveikata – 10B) kvalifikacinius laipsnius, nuo 1995 m. dirba mokslinį darbą. Nuo 2001 m. vadovauja visuomenės sveikatos magistrų baigiamiesiems darbams, skaito paskaitas gydytojų, profesinės sveikatos specialistų tobulinimo kursuose.</p>

	<p>dr. Irina Klizienė – KTU Edukologijos katedros docentė, Lietuvos sporto universitete yra įgijusi Biomedicinos mokslų daktaro (Biomedicinos mokslai, Biologija – 01B) krypties daktaro kvalifikacinį laipsnį. Nuo 2000 m. dirba pedagoginį ir mokslinį darbą: vykdo įvairius analitinius, tiriamuosius darbus visuomenės sveikatos srityje. dalyvauja nacionaliniuose ir tarptautiniuose projektuose, konferencijose. Bendrauniversitetinio modulio “Asmens sveikatos ugdymas” koordinatorė.</p> <p>dr. Regina Navickienė – LSU Sporto vadybos, ekonomikos ir sociologijos katedros lektorė, ISM Vadybos ir ekonomikos universitete yra įgijusi Socialinių mokslų srities, vadybos ir administravimo krypties daktaro kvalifikacinį laipsnį. Nuo 2004 m. dirba pedagoginį ir mokslinį darbą: "Verslo organizavimo ir teisės pagrindai", "Sporto ir turizmo valdymas I, II, III", "Verslo globalizacija (turizmas)". Bakaluro ir magistro baigiamųjų darbų vadovė. Nuo 1997 m. UAB “Mūsų odisėja” akcininkė: verslo įmonės veiklos organizavimas, apgyvendinio paslaugų ("Apple economy hotel" nuo 2003m.) verslo organizavimas.</p>
Recenzantai	<p>Mokslininkas: Dr. Romualdas Gurevičius – Lietuvos onkologas-epidemiologas, biomedicinos mokslų daktaras. Nacionalinės sveikatos tarybos narys, Higienos instituto Sveikatos informacijos centro vadovas.</p> <p>Praktikas: Marius Urbonas, l. e. p. Sveikatos rizikos veiksnių vertinimo skyriaus vedėjas, Nacionalinė visuomenės sveikatos priežiūros laboratorija</p>
Metodinė medžiaga	<p>Mokymo programos metodinė medžiaga (dalyviams); Praktinių užduočių medžiaga; Mokymų vykdytojų metodinė medžiaga; Dalomoji medžiaga mokymo dalyviams; Žinių įvertinimo testas; Mokymų įvertinimo forma.</p>

1 Lentelė. Turizmo sektoriaus mokymų dalyvių žinių įvertinimas

Nr.	Vardas, pavardė	Įvertinimas (procentais)
1.	Mindaugas Žiedelis	95
2.	Šarūnė Žebrauskaitė- Lekavičienė	98
3.	Kristina Miliūnienė	83,33
4.	Vilija Tamašauskienė	98,33

5.	Gražina Nargelienė	96,66
6.	Vitutė Pavilionienė	96,66
7.	Paulius Petkevičius	95
8.	Ramutė Milušauskienė	95
9.	Gražina Golubovska	90
10.	Justyna Palevič	91,66

2 Lentelė. Turizmo sektoriaus mokymų kokybės įvertinimas

Mokymų vertinimas	Balų vidurkis
Bendras programos vertinimas	9,70
Pateiktos teorinės informacijos vertinimas	9,60
Praktinės mokymų dalies vertinimas	9,70
Mokymų trukmė	10,00
Mokymų laiko planavimas	10,00
Komunikacija prieš mokymus	9,90

Turizmo sektoriaus mokymų metu buvo pasiekti ir įgyvendinti mokymo programų tikslai ir uždaviniai. Turizmo sektoriaus specialistai dalyvavę mokymuose pagerino savo žinias bei supratimą apie:

- ✓ visuomenės sveikatos ir aplinkos sveikatos situaciją Europoje ir Lietuvoje;
- ✓ visuomenės sveikatą lemiančius determinantus ir rizikos veiksnius;
- ✓ turizmo sektoriuje priimamų sprendimų tiesiogines ir netiesiogines pasekmes gyventojų sveikatai;
- ✓ tarpsektorinį bendradarbiavimą tarp sveikatos ir turizmo sektoriaus specialistų;
- ✓ poveikio visuomenės sveikatai vertinimo sampratą, tikslus, uždavinius, etapus ir teisinį reglamentavimą;
- ✓ poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodologijos panaudojimo galimybes rengiant turizmo sektoriaus dokumentus.

Dalyviai susipažino su Pasaulio sveikatos organizacijos ir Europos Komisijos dokumentuose skelbiamomis poveikio visuomenės sveikatai vertinimo priemonių ir metodų rekomendacijomis bei kitų šalių geros praktikos pavyzdžiais.

Mokymu metu buvo ugdomi turizmo sektoriaus specialistų gebėjimai leidžiantys identifikuoti turizmo sektoriuje priimamų sprendimų (tarptautiniu, nacionaliniu ir vietos lygmeniu) galimas tiesiogines ir netiesiogines pasekmes visuomenės sveikatai, bei gebėjimai kartu su kitų sektorių specialistais diskutuoti visuomenės (aplinkos) sveikatos ir ją lemiančių veiksnių klausimais ir aktualiomis visuomenės (aplinkos) sveikatos temomis (tokiomis pavyzdžiui kaip, sveikatos netolygumai).

Turizmo specialistų mokomosios medžiagos pakeitimai:

Praktinės užduotys:

3 modulis užduotys užduotys sutrumpintos atsižvelgiant į bandomųjų mokymų rezultatų įvertinimą ir turizmo sektoriaus specialistų žinias apie PVSV.

5 modulis užduotys papildytos hipotetinėmis situacijomis. Atliekant hipotetinių situacijų analizę užduotys sutrumpintos atsižvelgiant į bandomųjų mokymų rezultatų įvertinimą ir laiko stoką.

Mokymų vykdytojų metodinė medžiaga:

2 modulis pakoreguotos temos ir jų išdėstymas, daugiau akcentuojamas ryšys su PVSV

3 modulis koreguoti modulio tikslai.

5 modulis koreguoti modulio tikslai.

Pristatymai:

1 modulyje:

- atnaujinta statistinė informacija;
- padidinti paveikslai, sumažintas paveikslų pavadinimų šriftas.

2 modulis:

- stiliaus suvienodinimas.
- kelios skaidrės sukeistos vietomis, papildyta skaidrėmis apie PVSV ir PAV ryšį, akcentuojant pateikiamos medžiagos aktualumą klausytojams, atsisakyta skaidrių su pertekline ir besikartojančia informacija.

3 modulis:

- 4-5, 10-14, 50-56 skaidrės sukeistos vietomis, siekiant išlaikyti pateiktos informacijos tęstinumą;
- PVSV principai išdėstyti 7-13 skaidrėse, kad klausytojui būtų lengviau juos įsisavinti;
- pataisytas 18 skaidrės pavadinimas;
- ištrinta 12,13,14,15,16,17,21 skaidrės, nes praktikoje ši informacija netaikoma;

- ištrinta 40 skaidrė, nes tolesnėse skaidrėse kartojasi ta pati informacija;
- pataisytas 24 skaidrės pavadinimas;
- papildomai pridėtos 26-30 skaidrės, kuriose pateikta informacija apie kiekvieno PVSV etapo metu atliekamą veiklą;
- 31 ir 32 skaidrės sukeistos vietomis, siekiant išlaikyti pateiktos informacijos tęstinumą;
- pridėtos 39,40,41 ir 42 skaidrės, kuriose pateikta papildoma informacija apie PVSV Lietuvoje reglamentuojančius teisės aktus.

4 modulyje:

- stiliaus suvienodinimas (kai kuriose skaidrėse mažintas teksto kiekis bei padidintos raidės arba paveikslai).

5 modulyje:

- stiliaus suvienodinimas;
- papildomai pridėta 13 skaidrė, kurioje pateikta shema apie priimamų sprendimų ir jų galimų pasekmių priežastinius ryšius t.y. fizinio aktyvumo (turizmo sektoriuje būdingo sveikatos determinanto) priežastinį poveikį ir pasekmes visuomenės sveikatai.;
- 9-12 skaidrės perkeltos prie „Sveikatai darančių įtaką veiksnių analizė“ skaidrės, siekiant išlaikyti loginę paskaitos informacijos seką;
- papildomai pridėtos 29 skaidrė, kuriose pateikta vizuali informacija apie ekoturizmą;
- ištrinta 5,6 skaidrės, nes tolesnėse skaidrėse kartojasi ta pati informacija ;
- papildyta informacija 22 skaidrės;

6 modulyje

- papildomai pridėtos 1-6 skaidrės, kuriose pateikta informacija apie PVSV sąsajos su poveikio aplinkai vertinimu, planų ir programų strateginių pasekmių aplinkai vertinimu;
- stiliaus suvienodinimas.

Mokymų kokybės vertinimo klausimynas:

Pataisymų ir pakeitimų neatlikta.

Mokymo programos metodinė medžiaga:

- ✓ Gramatinių ir stiliaus klaidų pataisymai visose mokomosios medžiagos dalyse.
- ✓ **5 modulyje** – koreguota dėstoma „Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo sąvoka, pagrindiniai principai, etapai, rūšys, tipai. Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo taikymo praktika Lietuvoje ir Europos Sąjungos bei kitose užsienio šalyse“ medžiaga
- ✓ **5 modulyje** - koreguota dėstoma „Turizmo sektoriuje priimamų sprendimų tiesioginės ir netiesioginės pasekmės gyventojų sveikatai“ medžiaga.

- ✓ **6 modulyje** –koreguota dėstoma „PVSV sąsajos su poveikio aplinkai vertinimu, planų ir programų strateginių pasekmių aplinkai vertinimu“ medžiaga.

Žinių įvertinimo testas:

Pataisymų ir pakeitimų neatlikta.

Poveiklė 1.3.3.3

ŽEMĖS ŪKIO SEKTORIAUS SPECIALISTŲ MOKYMO PROGRAMA SUPRATIMUI APIE POVEIKIO VISUOMENĖS SVEIKATAI VERTINIMĄ PLĖTOTI

Galutinė ataskaita

Mokymo programų parengimo supratimui apie poveikio visuomenės sveikatai vertinimą plėtoti įvairiuose sektoriuose ir mokymų organizavimo paslaugų pirkimas vykdomas įgyvendinant 2007–2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 4 prioriteto „Administracinių gebėjimų stiprinimas ir viešojo administravimo efektyvumo didinimas“ priemonės VP1-4.3-VRM-02-V „Viešųjų politikų reformų skatinimas“ valstybės projektą „Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo plėtojimas Lietuvoje“ (Nr. VP1-4.3-VRM-02-V-04-001).

MOKYMO PROGRAMA

Rengėjai	UAB „Eurointegracijos projektai“
Programos pavadinimas	Žemės ūkio sektoriaus specialistų mokymo programa supratimui apie poveikio visuomenės sveikatai vertinimą plėtoti
Mokymo programos trukmė	16 valandų (iš kurių 6 val. praktinio darbo, 1 val. – žinių patikrinimui. Savarankiško darbo valandos į mokymų programos trukmę neįskaičiuojamos.
Tikslinė klausytojų grupė	Valstybės tarnautojai, žemės ūkio sektoriaus specialistai
Tikslas	Plėtoti žemės ūkio sektoriaus specialistų supratimą apie jų srityje priimamų sprendimų galimas pasekmes visuomenės sveikatai bei apie poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodologiją ir procedūras; formuoti žemės ūkio sektoriaus specialistų gebėjimus vertinti žemės ūkio sektoriaus politikos, strategijų ar programų poveikį visuomenės sveikatai pagrindus bei padėti plėtojant poveikio visuomenės sveikatai vertinimo taikymą atliekant planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ir sprendimų poveikio vertinimo procedūras.
Uždaviniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gerinti transporto sektoriaus specialistų žinias ir supratimą apie: <ol style="list-style-type: none"> 1.1. visuomenės sveikatos ir aplinkos sveikatos situaciją Europoje ir Lietuvoje; 1.2. visuomenės sveikatą lemiančius veiksnius; 1.3. žemės ūkio sektoriuje priimamų sprendimų tiesiogines ir netiesiogines pasekmes gyventojų sveikatai; 1.4. tarpsektorinį bendradarbiavimą tarp sveikatos ir žemės ūkio sektoriaus specialistų, 1.5. poveikio visuomenės sveikatai vertinimo teisinį reglamentavimą: sampratą, tikslus, uždavinius, etapus. 1.6. poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodologijos panaudojimo galimybes rengiant žemės ūkio sektoriaus dokumentus. 2. Supažindinti žemės ūkio sektoriaus specialistus su Pasaulio sveikatos organizacijos ir Europos Komisijos dokumentuose skelbiamomis poveikio visuomenės sveikatai vertinimo priemonių ir metodų rekomendacijomis bei kitų šalių geros praktikos pavyzdžiais. 3. Ugdyti žemės ūkio sektoriaus specialistų gebėjimus: <ol style="list-style-type: none"> 3.1. identifikuoti žemės ūkio sektoriuje priimamų sprendimų (tarptautiniu, nacionaliniu ir vietos lygmeniu) galimas tiesiogines ir netiesiogines pasekmes visuomenės sveikatai; 3.2. kartu su kitų sektorių specialistais diskutuoti visuomenės (aplinkos) sveikatos ir ją lemiančių veiksnių klausimais bei aktualiomis visuomenės (aplinkos) sveikatos temomis (tokiomis kaip pavyzdžiui, sveikatos netolygumai)..
Mokymo modulių	1. Visuomenės sveikatos samprata. Visuomenės ir aplinkos sveikatos

<p>sąrašas ir jų trukmė</p>	<p>situacija Europoje ir Lietuvoje. Tarpsektorinio bendradarbiavimo tarp sveikatos sektoriaus ir žemės ūkio sektoriaus teorija ir praktika (3 val.).</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Visuomenės sveikatą įtakojantys determinantai ir rizikos veiksniai žemės ūkio sektoriuje ir jų poveikis sveikatai (2 val.). 3. Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo sąvoka, tikslas, uždaviniai, tipai, principai, sąsajos su planavimo ir projektavimo etapais. Planuojamos ūkinės veiklos poveikio visuomenės sveikatai vertinimo praktika Lietuvoje ir kitose Europos Sąjungos šalyse.(3 val.). 4. Žemės ūkio sektoriuje priimamų sprendimų poveikio visuomenės sveikatai vertinimas. Žemės ūkio sektoriaus planų ir programų PVSV. Žemės ūkio sektoriaus sprendimų, planų ir programų PVSV praktika Europos Sąjungoje, užsienio šalyse ir Lietuvoje. Nacionalinių žemės ūkio sektoriaus strateginių dokumentų Lietuvoje apžvalga (3 val.). 5. Poveikio visuomenės sveikatai prognostinis vertinimas: metodai ir analizė. Žemės ūkio sektoriuje priimamų sprendimų tiesioginės, netiesioginės ir besikaupiančios pasekmės visuomenės sveikatai. Poveikio visuomenės sveikatai prevencinės priemonės ir alternatyvos žemės ūkyje. Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodologijos panaudojimo galimybes rengiant žemės ūkio sektoriaus dokumentus, programas, strategijas (4 val.). 6. Žinių patikrinimas (1 val.)
<p>Mokymo metodai</p>	<p>Teorinis mokymas (paskaitos, seminarai) ir savarankiškas mokymasis, praktinių užduočių sprendimai ir pristatymas.</p>
<p>Dėstytojas (- a)</p>	<p>dr. Asta Garmienė – nuo 2008 m. einanti Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro direktorės pareigas, Lietuvos sveikatos mokslų universitete yra įgijusi visuomenės sveikatos bakalauro, visuomenės sveikatos magistro ir Biomedicinos mokslų daktaro (Biomedicinos mokslai, Visuomenės sveikata – 10B) kvalifikacinius laipsnius, 2002-2013 m. dirbusi mokslinį darbą. Turi apie 10 metų vadovavimo patirtį visuomenės sveikatos priežiūros srityje, kaip ekspertas aktyviai dalyvauja įvairiuose visuomenės sveikatos projektuose.</p> <p>dr. Rita Raškevičienė – nuo 1992 m. dirba Lietuvos sveikatos mokslų universitete Aplinkos ir darbo medicinos katedros dėstytoja, lektore, turi darbo medicinos gydytojo ir Biomedicinos mokslų daktaro (Biomedicinos mokslai, Visuomenės sveikata – 10B) kvalifikacinius laipsnius, nuo 1995 m. dirba mokslinį darbą. Nuo 2001 m. vadovauja visuomenės sveikatos magistrų baigiamiesiems darbams, skaito paskaitas gydytojų, profesinės sveikatos specialistų tobulinimo kursuose.</p> <p>dr. Algirdas Gavenauskas - – ASU Miškų ir ekologijos fakulteto Aplinkos ir ekologijos instituto docentas. Šiuo metu dėsto ir kuruoja pagrindinių studijų modulius: (MEAEB012) Ekologinė etika ir darnus vystymasis, (MEMBB054) Specialioji ekologija, (MEAEB026) Agrotechnologijos ir aplinkos apsauga, (MEAEEM001) Aplinkos</p>

	<p>bioindikacija, (MEAEB038) Poveikio aplinkai vertinimas ir stebėseną. Turi apie 14 metų darbo patirties žemės ūkio poveikio aplinkai mokslinio darbo patirties.</p> <p>dr. Anželika Dautartė – ASU Miškų ir ekologijos fakulteto Aplinkos ir ekologijos instituto docentė, Agroekologijos centro jaunesnioji mokslo darbuotoja. Šiuo metu dėsto ir kuruoja pagrindinių studijų modulius: Bendroji ekologija ir aplinkos apsauga (MEAEB019), Agroekologija ir aplinkos apsauga (MEAEB016), Vandens ekologija (MEAEB036) bei biologija (MEAEB004), magistratūros: Hidroekosistemų įvairovė ir apsauga (MEAEM005). Dirba kvietisine dėstytoja LSMU Veterinarijos akademijoje, kuruoja ir dėsto Bendrosios ekologijos ir aplinkos apsaugos modulį studentams užsieniečiams. Turi apie 10 metų darbo patirties žemės ūkio poveikio aplinkai mokslinio darbo patirties.</p>
Recenzantai	<p>Mokslininkas: Dr. Romualdas Gurevičius – Lietuvos onkologas-epidemiologas, biomedicinos mokslų daktaras. Nacionalinės sveikatos tarybos narys, Higienos instituto Sveikatos informacijos centro vadovas.</p> <p>Praktikas: Marius Urbonas, l. e. p. Sveikatos rizikos veiksnių vertinimo skyriaus vedėjas, Nacionalinė visuomenės sveikatos priežiūros laboratorija</p>
Metodinė medžiaga	<p>Mokymo programos metodinė medžiaga (dalyviams); Praktinių užduočių medžiaga; Mokymų vykdytojų metodinė medžiaga; Dalomoji medžiaga mokymo dalyviams; Žinių įvertinimo testas; Mokymų įvertinimo forma.</p>

1 Lentelė. Žemės ūkio sektoriaus mokymų dalyvių žinių įvertinimas

Nr.	Vardas, pavardė	Įvertinimas (procentais)
1.	Agnė Gudaitytė	84
2.	Gražina Pečitauskienė	88
3.	Svetlana Baguckienė	88
4.	Kristina Šapokienė	88
5.	Inga Urbonavičienė	88
6.	Alvydas Vengrauskas	88
7.	Alvydas Rimdeika	88

8.	Aira Šakūrienė	76
9.	Kristina Adomavičiūtė	84
10.	Žaneta Lydeikienė	84
11.	Alma Gailiūnienė	80
12.	Violeta Latvienė	84
13.	Jūratė Zemeckienė	88
14.	Algis Balčiūnas	84
15.	Alune Palionienė	84
16.	Vytas Markevičius	88
17.	Rimvydas Navickas	88
18.	Algimantas Strukeinskas	80
19.	Eglė Rudaitytė	76
20.	Gediminas Vaičionis	80
21.	Jurgita Grėbliūnaitė	84

2 Lentelė. Žemės ūkio sektoriaus mokymų kokybės įvertinimas

Mokymų vertinimas	Balų vidurkis
Bendras programos vertinimas	8,53
Pateiktos teorinės informacijos vertinimas	8,84
Praktinės mokymų dalies vertinimas	8,61
Mokymų trukmė	7,42
Mokymų laiko planavimas	8,05
Komunikacija prieš mokymus	9,15

Žemės ūkio sektoriaus mokymų metu buvo pasiekti ir įgyvendinti mokymo programų tikslai ir uždaviniai. Žemės ūkio sektoriaus specialistai dalyvavę mokymuose pagerino savo žinias bei supratimą apie:

- ✓ visuomenės sveikatos ir aplinkos sveikatos situaciją Europoje ir Lietuvoje;
- ✓ visuomenės sveikatą lemiančius determinantus ir rizikos veiksnius;
- ✓ žemės ūkio sektoriuje priimamų sprendimų tiesiogines ir netiesiogines pasekmes gyventojų sveikatai;
- ✓ tarpsektorinį bendradarbiavimą tarp sveikatos ir žemės ūkio sektoriaus specialistų;
- ✓ poveikio visuomenės sveikatai vertinimo sampratą, tikslus, uždavinius, etapus ir teisinį reglamentavimą;
- ✓ poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodologijos panaudojimo galimybes rengiant žemės ūkio sektoriaus dokumentus.

Dalyviai susipažino su Pasaulio sveikatos organizacijos ir Europos Komisijos dokumentuose skelbiamomis poveikio visuomenės sveikatai vertinimo priemonių ir metodų rekomendacijomis bei kitų šalių geros praktikos pavyzdžiais.

Mokymu metu buvo ugdomi žemės ūkio sektoriaus specialistų gebėjimai leidžiantys identifikuoti žemės ūkio sektoriuje priimamų sprendimų (tarptautiniu, nacionaliniu ir vietos lygmeniu) galimas tiesiogines ir netiesiogines pasekmes visuomenės sveikatai, bei gebėjimai kartu su kitų sektorių specialistais diskutuoti visuomenės (aplinkos) sveikatos ir ją lemiančių veiksnių klausimais ir aktualiomis visuomenės (aplinkos) sveikatos temomis (tokiomis pavyzdžiui kaip, sveikatos netolygumai).

Žemės specialistų mokomosios medžiagos pakeitimai:

Praktinės užduotys:

1 modulis užduotys sutrumpintos atsižvelgiant į bandomųjų mokymų rezultatų įvertinimą ir laiko stoką.

Mokymų vykdytojų metodinė medžiaga:

2 modulis pakoreguotos temos ir jų išdėstymas, daugiau akcentuojamas ryšys su PVSU

Pateiktys:

1 modulyje:

- Atnaujinta statistinė informacija;
- Pateikčių maketavimas.

2 modulis:

- Pateikčių maketavimas.
- kelios skaidrės sukeistos vietomis, papildyta skaidrėmis apie PVSU ir PAV ryšį, akcentuojant pateikiamos medžiagos aktualumą klausytojams, atsisakyta skaidrių su pertekline ir besikartojančia informacija.

3 modulis:

- Įdėta papildomos arba pakoreguotos skaidrės:
 - ✓ Žmogaus aplinka ir sveikatos ryšys.
 - ✓ Ekosistemos modelis (dvi skaidrės).
 - ✓ Agroekosistemos samprata.
 - ✓ Poveikio sveikatai vertinimo sąvoka.
 - ✓ PVSV apibrėžimas.
 - ✓ Pagrindiniai sveikatą lemiantys veiksniai (2 skaidrės).
 - ✓ Sveikatą lemiantys veiksniai žemės ūkio sektoriuje.
 - ✓ PVSV principai.
 - ✓ Teisės aktai, reglamentuojantys PVSV sritį.
 - ✓ Įstatymų lydimieji teisės aktai.
 - ✓ Lietuvos higienos normos.
 - ✓ PVSV sąsajos su teritorijų planavimo ir projektavimo etapais.
 - ✓ SAZ ribos, SAZ ribų nustatymo būdai.
 - ✓ PVSV proceso dalyviai.
 - ✓ PVSV ataskaitos struktūra.
 - ✓ Kaip atliekamas PVS vertinimas?
 - ✓ Nustatant SAZ ribas PAV ar PVSV ataskaitose rekomenduojama pateikti.
- Pateikčių maketavimas

4 modulyje:

- Pateikčių maketavimas

5 modulyje:

- Įdėta papildomos arba pakoreguotos skaidrės:
 - ✓ PVS prognostinis vertinimas: metodai.
 - ✓ Kiekybinių ir kokybinių tyrimų palyginimas.
 - ✓ Kvapai.
 - ✓ Kvapų šaltiniai.
 - ✓ Kvapo poveikis.
 - ✓ Kvapų ir cheminių medžiagų vertinimas.
 - ✓ Kvapų sklaida.
 - ✓ Kvapų susidarymas.
 - ✓ Ūkių kvapo emisijos.
 - ✓ Kvapų sklaida gyvulininkystėje.
 - ✓ Sklaidos modeliavimo tikslai.
 - ✓ Modelio kūrimas.
 - ✓ LR AM rekomenduojamų oro teršalų sklaidos skaičiavimo metodų sąrašas.
 - ✓ Triukšmo vertinimo būdai.

- ✓ LR AM rekomenduojamų triukšmo sklaidos skaičiavimo modelių sąrašas.
- ✓ Pesticidų pasiskirstymas aplinkoje.
- ✓ Pesticidai ir jų poveikis sveikatai.
- ✓ Taršos pesticidais mažinimo politika.
- ✓ Esminės žemės ūkio taršos priežastys.
- ✓ Subalansuotos ūkininkavimo sistemos.
- Pateikčių maketavimas

Mokymų kokybės vertinimo klausimynas:

- Pataisymų ir pakeitimų neatlikta.

Mokymo programos metodinė medžiaga:

- Metodinė medžiaga papildyta informacija (žr. 1-5 modulio pateikčių pastabas)
- Gramatinių ir stiliaus klaidų pataisymai visose mokomosios medžiagos dalyse.

Žinių įvertinimo testas:

- Pataisymų ir pakeitimų neatlikta.

Poveiklė 1.3.3.1.

TRANSPORTO SEKTORIAUS SPECIALISTŲ MOKYMO PROGRAMA SUPRATIMUI APIE POVEIKIO VISUOMENĖS SVEIKATAI VERTINIMĄ PLĖTOTI

Galutinė ataskaita

Mokymo programų parengimo supratimui apie poveikio visuomenės sveikatai vertinimą plėtoti įvairiuose sektoriuose ir mokymų organizavimo paslaugų pirkimas vykdomas įgyvendinant 2007–2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 4 prioriteto „Administracinių gebėjimų stiprinimas ir viešojo administravimo efektyvumo didinimas“ priemonės VP1-4.3-VRM-02-V „Viešųjų politikų reformų skatinimas“ valstybės projektą „Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo plėtojimas Lietuvoje“ (Nr. VP1-4.3-VRM-02-V-04-001).

MOKYMO PROGRAMA

Rengėjai	UAB „Eurointegracijos projektai“
Mokymo programos pavadinimas	Transporto sektoriaus specialistų mokymo programa supratimui apie poveikio visuomenės sveikatai vertinimą plėtoti
Trukmė	16 valandų (iš kurių 4 val. praktinio darbo, 1 val. – žinių patikrinimui. Savarankiško darbo valandos į mokymų programos trukmę neįskaičiuojamos.
Tikslinė klausytojų grupė	Valstybės tarnautojai, transporto sektoriaus specialistai
Tikslas	Plėtoti transporto sektoriaus specialistų supratimą apie jų srityje priimamų sprendimų galimas pasekmes visuomenės sveikatai bei apie poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodologiją ir procedūras; formuoti transporto sektoriaus specialistų gebėjimus vertinti transporto sektoriaus politikų, strategijų ar programų poveikį visuomenės sveikatai pagrindus bei padėti plėtojant poveikio visuomenės sveikatai vertinimo taikymą atliekant planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ir sprendimų poveikio vertinimo procedūras
Uždaviniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gerinti transporto sektoriaus specialistų žinias ir supratimą apie: <ol style="list-style-type: none"> 1.1. visuomenės sveikatos ir aplinkos sveikatos situaciją Europoje ir Lietuvoje; 1.2. visuomenės sveikatą lemiančius determinantus ir rizikos veiksnius; 1.3. transporto sektoriuje priimamų sprendimų tiesiogines ir netiesiogines pasekmes gyventojų sveikatai; 1.4. tarpsektorinį bendradarbiavimą tarp sveikatos ir transporto sektoriaus specialistų; 1.5. poveikio visuomenės sveikatai vertinimo sampratą, tikslus, uždavinius, etapus ir teisinį reglamentavimą; 1.6. poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodologijos panaudojimo galimybes rengiant transporto sektoriaus dokumentus. 2. Supažindinti transporto sektoriaus specialistus su Pasaulio sveikatos organizacijos ir Europos Komisijos dokumentuose skelbiamomis poveikio visuomenės sveikatai vertinimo priemonių ir metodų rekomendacijomis bei kitų šalių geros praktikos pavyzdžiais. 3. Ugdyti transporto sektoriaus specialistų gebėjimus <ol style="list-style-type: none"> 3.1. identifikuoti transporto sektoriuje priimamų sprendimų (tarptautiniu, nacionaliniu ir vietos lygmeniu) galimas tiesiogines ir netiesiogines pasekmes visuomenės sveikatai;

	<p>3.2. kartu su kitų sektorių specialistais diskutuoti visuomenės (aplinkos) sveikatos ir ją lemiančių veiksnių klausimais bei aktualiomis visuomenės (aplinkos) sveikatos temomis (tokiomis pavyzdžiui kaip, sveikatos netolygumai).</p>
<p>Mokymo modulių sąrašas ir jų trukmė</p>	<p>7. Visuomenės sveikatos samprata. Visuomenės ir aplinkos sveikatos situacija Europoje ir Lietuvoje. Tarpsektorinio bendradarbiavimo tarp sveikatos sektoriaus ir transporto sektoriaus teorija ir praktika (3 val.).</p> <p>8. Visuomenės sveikatą lemiantys determinantai ir rizikos veiksniai transporto sektoriuje (2 val.).</p> <p>9. Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo sąvoka, pagrindiniai principai, etapai, rūšys. Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo taikymo praktika Lietuvoje, Europos Sąjungoje bei kitose užsienio šalyse (3 val.).</p> <p>10. Transporto sektoriuje priimamų sprendimų poveikio visuomenės sveikatai vertinimas. Transporto sektoriaus planų ir programų poveikio visuomenės sveikatai vertinimas. Transporto sektoriaus sprendimų, planų ir programų poveikio visuomenės sveikatai vertinimo praktika Europos Sąjungoje, užsienio šalyse ir Lietuvoje. Nacionalinių transporto sektoriaus strateginių dokumentų Lietuvoje apžvalga (3 val.).</p> <p>11. Transporto sektoriuje priimamų sprendimų tiesioginės ir netiesioginės pasekmės visuomenės sveikatai ir jų vertinimas atliekant sprendimų poveikio vertinimo procedūras. Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo sąsajos su poveikio aplinkai bei strateginių planų, programų pasekmių aplinkai vertinimu (3 val.).</p> <p>12. Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodologijos panaudojimo galimybės rengiant transporto sektoriaus dokumentus, programas, strategijas (1 val.).</p> <p>13. Žinių patikrinimas (1 val.).</p>
<p>Mokymo metodai</p>	<p>Teorinis mokymas (paskaitos, seminarai) ir savarankiškas mokymasis, praktinių užduočių sprendimai ir pristatymas.</p>
<p>Dėstytojas (- ai)</p>	<p>Dr. Asta Garmienė – nuo 2008 m. einanti Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro direktorės pareigas, Lietuvos sveikatos mokslų universitete yra įgijusi visuomenės sveikatos bakalauro, visuomenės sveikatos magistro ir Biomedicinos mokslų daktaro (Biomedicinos mokslai, Visuomenės sveikata – 10B) kvalifikacinius laipsnius, 2002-2013 m. dirbusi mokslinį darbą. Turi apie 10 metų vadovavimo patirtį visuomenės sveikatos priežiūros srityje, kaip ekspertas aktyviai dalyvauja įvairiuose visuomenės sveikatos projektuose.</p> <p>Dr. Rita Raškevičienė – nuo 1992 m. dirba Lietuvos sveikatos mokslų universitete Aplinkos ir darbo medicinos katedros dėstytoja, lektore, turi darbo medicinos gydytojo ir Biomedicinos mokslų daktaro (Biomedicinos</p>

	<p>mokslai, Visuomenės sveikata – 10B) kvalifikacinius laipsnius, nuo 1995 m. dirba mokslinį darbą. Nuo 2001 m. vadovauja visuomenės sveikatos magistrų baigiamiesiems darbams, skaito paskaitas gydytojų, profesinės sveikatos specialistų tobulinimo kursuose.</p> <p>Dr. Eglė Gaulė - Kauno technologijos universiteto Viešosios politikos ir administravimo instituto docentė, Kauno technologijos universitete yra įgijusi Socialinių mokslų srities, vadybos ir administravimo krypties daktaro (Socialiniai mokslai, Vadyba ir administravimas - 03S) kvalifikacinį laipsnį. 2003-2014 m. dirba pedagoginį Viešojo administravimo ir Viešosios politikos bakalauro ir magistratūros studijų bei valstybės tarnautojų įvadinio ir kvalifikacijos kėlimo programose bei aktyviai dalyvauja moksliniuose viešojo valdymo srities projektuose.</p> <p>Dr. Auksė Domeikienė – Lietuvos sveikatos mokslų universiteto (LSMU) Medicinos akademijos Šeimos medicinos klinikos lektorė. LSMU Medicinos akademijoje 2012 metais apginta visuomenės sveikatos srities daktaro disertacija (biomedicinos mokslai, visuomenės sveikata – 09B). Nuo 2011 metų dirba lektore, atsakinga už LSMU visuomenės sveikatos fakulteto studijas šeimos medicinos klinikos katedroje. Dalyvauja moksliniuose projektuose susijusiuose su visuomenės sveikata (Lietuvos mokslo tarybos finansuojamas projektas „Krūties vėžiu ir cukriniu diabetu sergančiųjų gyvenimo kokybės ir ligos ekonominis vertinimas Nacionalinė mokslo programa „Lėtinės neinfekcinės ligos“; Europos komisijos finansuojamas projektas „CERCA: Į bendruomenę orientuota paauglių reprodukcinės sveikatos priežiūra“). 2010 metais atliko mokslinę stažuotę apie sveikatos mokymą Sveikatos priežiūros pedagogikos laboratorijoje, Paryžiaus 13 universitete. Dėsto sveikatos priežiūros specialistams skirtuose podiplominiuose mokymuose.</p> <p>Dr. Aurelijus Domeika - Kauno technologijos universiteto Mechatronikos instituto Biomechatronikos laboratorijos vadovas, mokslo darbuotojas. 2009 metais įgytas Technologijos mokslų daktaro (09T) laipsnis. Dalyvavo projektuose biomechanikos srityje: Valstybinio mokslo ir studijų fondo remiama aukštųjų technologijų plėtros programa „Žmogaus aktyvaus judėjimo stebėsenos metodų ir įrangos sukūrimas“, „Raumenų apkrovos charakteristikų tyrimas ir jų formavimo jėgos treniruokliais modeliavimas“. Keturių biomechanikos srityje inovacinių čekių paslaugų teikėjas (2011, 2012 m.); Biomedicininės inžinerijos krypties grupės studijų programų komiteto (SPK) narys.</p>
Recenzantai	<p>Mokslininkas: Dr. Romualdas Gurevičius – Lietuvos onkologas-epidemiologas, biomedicinos mokslų daktaras. Nacionalinės sveikatos tarybos narys, Higienos instituto Sveikatos informacijos centro vadovas.</p> <p>Praktikas: Marius Urbonas, I. e. p. Sveikatos rizikos veiksnių vertinimo skyriaus vedėjas, Nacionalinė visuomenės sveikatos priežiūros laboratorija</p>
Mokomoji	<p>Mokymo programos metodinė medžiaga (dalyviams); Praktinių užduočių medžiaga;</p>

medžiaga	Mokymų vykdytojų metodinė medžiaga; Dalomoji medžiaga mokymo dalyviams; Žinių įvertinimo testas; Mokymų įvertinimo forma.
----------	--

1 Lentelė. Transporto sektoriaus mokymų dalyvių žinių įvertinimas

Nr.	Vardas, pavardė	Įvertinimas (procentais)
1.	Ineta Baltmiškienė	80
2.	Jolanta Nemaniūtė-Gužienė	70
3.	Kristina Lisauskienė	80
4.	Algirdas Ronkus	90
5.	Vaida Račkauskienė	80
6.	Marina Voitechovskaja	70
7.	Eduardas Garbovskis	100
8.	Mikalojus Bogdanas	100
9.	Tadas Metelionis	100
10.	Eglė Krikštaponytė	70
11.	Donatas Senikas	80
12.	Algirdas Griauslys	70
13.	Giedrė Juškaitė	80
14.	Vanda Verbutienė	100
15.	Ramūnas Tauras	60
16.	Saulius Urbonas	70
17.	Kęstutis Anglickas	65
18.	Lidija Mačiulienė	80

2 Lentelė. Transporto sektoriaus mokymų kokybės įvertinimas

Mokymų vertinimas	Balų vidurkis
Bendras programos vertinimas	9,22
Pateiktos teorinės informacijos vertinimas	9,00
Praktinės mokymų dalies vertinimas	9,17

Mokymų trukmė	8,67
Mokymų laiko planavimas	9,06
Komunikacija prieš mokymus	9,33

Transporto sektoriaus mokymų metu buvo pasiekti ir įgyvendinti mokymo programų tikslai ir uždaviniai. Transporto sektoriaus specialistai dalyvavę mokymuose pagerino savo žinias bei supratimą apie:

- 2.8. visuomenės sveikatos ir aplinkos sveikatos situaciją Europoje ir Lietuvoje;
- 2.9. visuomenės sveikatą lemiančius determinantus ir rizikos veiksnius;
- 2.10. transporto sektoriuje priimamų sprendimų tiesiogines ir netiesiogines pasekmes gyventojų sveikatai;
- 2.11. tarpsektorinį bendradarbiavimą tarp sveikatos ir transporto sektoriaus specialistų;
- 2.12. poveikio visuomenės sveikatai vertinimo sampratą, tikslus, uždavinius, etapus ir teisinį reglamentavimą;
- 2.13. poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodologijos panaudojimo galimybes rengiant transporto sektoriaus dokumentus.

Dalyviai susipažino su Pasaulio sveikatos organizacijos ir Europos Komisijos dokumentuose skelbiamomis poveikio visuomenės sveikatai vertinimo priemonių ir metodų rekomendacijomis bei kitų šalių geros praktikos pavyzdžiais.

Mokymu metu buvo ugdomi transporto sektoriaus specialistų gebėjimai leidžiantys identifikuoti transporto sektoriuje priimamų sprendimų (tarptautiniu, nacionaliniu ir vietos lygmeniu) galimas tiesiogines ir netiesiogines pasekmes visuomenės sveikatai, bei gebėjimai kartu su kitų sektorių specialistais diskutuoti visuomenės (aplinkos) sveikatos ir ją lemiančių veiksnių klausimais ir aktualiomis visuomenės (aplinkos) sveikatos temomis (tokiomis pavyzdžiui kaip, sveikatos netolygumai).

Transporto specialistų mokomosios medžiagos pakeitimai:

Praktinės užduotys:

1 modulio užduotys sutrumpintos atsižvelgiant į bandomųjų mokymų rezultatų įvertinimą ir laiko stoką.

3 modulio užduotys papildytos hipotetinėmis situacijomis.

5 modulio užduotys papildytos hipotetinėmis situacijomis. Atliekant hipotetinių situacijų analizę užduotys sutrumpintos atsižvelgiant į bandomųjų mokymų rezultatų įvertinimą ir laiko stoką.

Mokymų vykdytojų metodinė medžiaga:

2 modulyje pakoreguotos temos ir jų išdėstymas

Pristatymai:

1 modulyje:

- atnaujinta statistinė informacija;
- padidinti paveikslai, sumažintas paveikslų pavadinimų šriftas.

2 modulis:

- stiliaus suvienodinimas.
- kelios skaidrės sukeistos vietomis, papildyta skaidrėmis apie PVSV ir PAV ryšį, akcentuojant pateikiamos medžiagos aktualumą klausytojams, papildyta skaidrėmis su statistiniais duomenimis, atsisakyta skaidrių su pertekline ir besikartojančia informacija.

3 modulis:

- 7 skaidrė perkelta po 5, taip labiau išpildomas dėstomos temos tęstinumas;
- PVSV principai išdėstyti 9 ir 10 skaidrėje perkelti į 9-13 skaidres, kad klausytojui būtų lengviau juos įsisavinti;
- 11 skaidrėje pateikta informacija perkelta į dvi skaidres (14-15), kad būtų lengviau suvokti pateiktą informaciją;
- pataisytas 18 skaidrės pavadinimas;
- ištrinta 19 skaidrė, nes praktikoje ši informacija netaikoma;
- ištrinta 20 skaidrė, nes tolesnėse skaidrėse kartojasi ta pati informacija;
- pataisytas 24 skaidrės pavadinimas;
- papildomai pridėtos 26-30 skaidrės, kuriose pateikta informacija apie kiekvieno PVSV etapo metu atliekamą veiklą;
- 31 ir 32 skaidrės sukeistos vietomis, siekiant išlaikyti pateiktos informacijos tęstinumą;
- pridėtos 33 ir 34 skaidrės, kuriose pateikta papildoma informacija apie PVSV proceso pokyčius Lietuvoje.

4 modulyje:

- stiliaus suvienodinimas (kai kuriose skaidrėse mažintas teksto kiekis bei padidintos raidės arba paveikslai).

5 modulyje:

- stiliaus suvienodinimas;
- papildomai pridėta 9 skaidrė, kurioje pateikta informacija apie sveikatą lemiančius veiksnius;
- 9-12 skaidrės perkeltos prie „Sveikatai darančių įtaką veiksnių analizė“ skaidrės, siekiant išlaikyti loginę paskaitos informacijos seką;
- papildomai pridėtos 22 ir 23 skaidrės, kuriose pateikta vizuali informacija apie literatūros šaltinius;
- papildomai pridėtos 14 ir 15 skaidrės, kuriose pateikta informacija apie duomenų šaltinius;
- papildomai pridėtos 31 ir 32 skaidrės, kuriose pateikta transporto veiklos įtaka visuomenės sveikatai schema;
- papildomai pridėta 33 skaidrė, kurioje parašytas 2 paskaitos dalies pavadinimas.

6 modulyje

- papildomai pridėtos 23-25 skaidrės, kuriose pateikta informacija apie PVSV proceso plėtros galimybes;
- stiliaus suvienodinimas.

Mokymų kokybės vertinimo klausimynas:

6 modulyje nėra praktinių užduočių, todėl jų nereikia vertinti.

Mokymo programos metodinė medžiaga:

- ✓ Gramatinių ir stiliaus klaidų pataisymai visose mokomosios medžiagos dalyse.
- ✓ **5 modulyje** - papildomai pridėtas 5.2 paveikslas. „Transporto veiklos įtaka visuomenės sveikatai (Woodcock ir kt., 2007)“, kuriame pateikta transporto veiklos įtaka visuomenės sveikatai bei papildytas literatūros šaltinių sąrašas.
- ✓ **6 modulyje** papildytas literatūros šaltinių sąrašas.

Žinių įvertinimo testas:

Pataisymų ir pakeitimų neatlikta.